

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XVI. Dominica tertia Quadragesimæ. Deridetur illius conversio, qui peccatum vult relinquere, nec tamen fugere occasiones. Hæc enim est conversio mendax.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO DECIMUS SEXTUS. DOMINICA TERTIA.

*Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace
sunt ea, quæ possidet. LUC. II.*

I. Ingeniosa mihi semper visa est cautela Trochili, Platonis discipuli: ille felici forte periculosam maris tempestatem evasit, dum rupto temone, malo diffracto, ruptisque antennis in manifesto naufragii periculo versabatur. Vbi hoc periculo defunctus domum apulit, geminas aulae suae fenestras lapide & cæmento obstrui iussit, quamvis per eas amenissimus in mare prospectus pateret, veritus, ne maris tranquillitatis ac placidi aspectu, novo se discrimini rursus committeret. Non dubito, plurimos vestrum hoc sacro verbi jejunii tempore, piis adhortationibus & Christianæ pietatis exemplis adjuutos, ex salutis naufragio ad portum feliciter enatasse: fateor tamen, me vobis necdum integrè confidere; imò metuo, ne ad antiqua scelerum irritamenta denuo incautè convertamini, illos imitati, qui vix è fluctibus in litus emerferunt, cum reparato navigio, denuo mari committunt, illique rursus elemento salutem credunt & vitam, cujus perfidiam tristi antea expe-

rimento didicerunt. Itaque suadeo vobis hodie, ut omnes fenestras ad periculosum mundi mare fitas obstruat, id est, ut peccandi illecebras & occasiones, quæ ad antiqua flagitia trahere vos possunt, sollicitè caveatis. Sed nimii fortassis & inconsulti rigoris arguar, cum durum nimis & difficile videatur, à levi etiam oculorum jactu, & aspectu abstinere; contraria tamen Evangelium nos docet, dum liquidissimam voluptatem & summam animi pacem nobis promittit: *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet.* An observastis? non loquitur de intimo mentis recessu, & internis animæ facultatibus, sed atrii duntaxat meminit; qui enim primas tentationi fores recluserit, resistere amplius vix poterit. Itaque si seriam veramque de peccatis penitentiam agere statuistis, non solum scelera, sed ea etiam vitare necesse est, quæ ad scelus perpetrandum alliciunt & invitant. Id si facere detrectaveritis, conversio vestra non erit vera, sed simulata & mendax: benevolas mihi aures præbete, & perspicuè vobis ostendam, vanissimè sibi blandiri, qui inter vitiorum

B b 3 tiorum

tiorum irritamenta, & præsentis scelerum occasiones, innocentiae servandæ spem sibi promittunt.

II. Habet id sibi proprium omne objectum delectabile, ut, quamdiu est præsens, rationem turbet, intellectum velut fascino occupet, & voluntatem in sui favorem rapiat, uti Princeps Philosophorum in Ethicorum libris nos docet. Exemplum petit à consiliariis Urbis Trojæ, qui, cum de Helena absente in senatu ageretur, sapientissimè judicabant, eam civitate pellendam, ut iram Deorum juxtà ac hominum evaderent, cum verò coràm causam suam tueretur, blandâ formæ elegantia excæcati mentem continuo mutârunt, ac reclamante licet totius populi suffragio retinendam statuerunt. Quotidiana etiam experientia hanc veritatem nos docet: nunquid difficillimum accidit famelico, ad mensam lautè instructam à cibis abstinere, aut febricitanti, oblatum frigidæ cyathum repudiare? facile se cohibet lusor, cum procul abest à fritillis, cum verò eas à sociis tractari videt, continere se amplius vix potest, quin ludum repetat. Pariter gravissimum nobis accidit, in præsentia æmuli iram continere, in conspectu auri manus abstinere, aut præsentem amicâ amorem moderari:

Dial. 1. tanta præsentis illiciti vis esse solet; Ad 3. 6. 7. hoc quod malè concupiscitur, ut ait Papa Gregorius, præsentia concupita forma validissimè famulatur. Non parùm mea dicta confirmat ultimus ille dæmonis conatus, quem Christo Redemptori in solitudine sternendo adhibuit: terræ dominum se cum factu-

rum spondit, si Inferni Principem adoraret; utque hoc certius à Christi obtineret, audite, quâ fraude sit ultra altissimi montis jugum Eum debuerit cumque omnes mundi regiones ante primùm temerariam Ei petitionem suam proposuit: eccur hoc sanctorum ipsum facere potuisset vastos inter vae horrores, aut tenebrosam aëtheris cuius caliginem? etiam ibi eruditissimus Geographi dicere potuisset: Xororum orbis ea ætate in ternas divisa est partes, Europam, Africam & Asiam: has Provincias includit Asia nium vastissima, istas Africa montium ferax? & tales Europa è longè pulcherrima: in hisce Provinciis civitates cæteris nobiliores sunt ita campi amœnitate, hi fluvii piscibus lebres, hæc maria magis nominata ultra isthæc terra jacet inexhausta mineris dives, innumerabili populorum multitudine affluens, & naturarum rerum multarum curiositate copiosa hæc quidem mundi pars altera citius num latet mortales, sed & hanc regionibus addam, si flexo genu hoc agnoscere præstiteris: *Hæc omnia dabo tibi si cadens adoraveris me.* Cur ergo Christum in altissimi & inaccessibilis verticem deduxit, qui teste Celsostomo excelssitate omnibus montibus dominabatur? In montem excelsum valde: ibique omnem mundi pompam, terræque elegantias spectandas exhibuit: ostendit illi omnia regna mundi: nisi quia vim habuerent objecta præsentia, quodque ob pugnatis sensibus, longè facilius

Aristot. l. 2. Ethic. c. 9.

voluntatis usque dominium posset grassari. Hæc ipsissima est conditio nostra, cum inter præsentis peccati occasiones vivimus; nam voluptatis illecebræ oculis obversantur, audimus illicia, adulationes videmus, blanditias sentimus; & quis sperat illis resistere, illas contemnere, repudiare? Hæc enim vero temeritas est, & arrogantia, exclamat justâ indignatione concitatus Hieronymus, *Sensus enim noster illud cogitat, quod videt, audit, odoratur, gustat & attrahat; ad ejus rei trahitur appetitum, cujus capitur voluptate.* Hæc si ita sint, quis vobis promittit, tam profana in theatris ac voluptuosa objecta absque complacentia posse intueri? quis legere teneros amores, absque delectatione? quis audire cantatrices tam formosas, nec inardescere? Edicite obsecro, quis vobis hoc promittit? hinc enim statuendum est, an prudens sit spes vestra, an verò temeraria præsumptio.

III. Cum ergo regula à nobis data sit universalis, dicere sanè necesse est, spem vestram motivis particularibus inniti, si à nota temeritatis velit excusari. Dicite ergo, in quo tandem confiditis, dum tantâ securitate in manifesta peccandi pericula vos conjicitis? Sed, etsi mihi id aperire vereamini, suspicor, me id probè nòsse: Nisi enim mea me fallit opinio, in vestra virtute, aut gratiæ Divinæ efficaciam spem vestram collocatis; illa vos fortis efficit; hæc reddit armatos: necesse est, vos credere, tanto vos in affectus vestros dominio pollere, ut insurgere contra rationem non audeant,

id quod vos fortes facit; aut tam speciali à DEO curâ vos protegi, ut ab eo nunquam sitis deserendi, id quod vos reddit armatos. An non ita est? ego enim porrò non video, quod aliud fiducia vestræ fulcrum habeatis. Sed videamus, an hæc ita sint solida ac firma, ut satis armati & fortes sitis, neque necesse sit, ultrâ ad excubias stare, & atrium tueri. Dominium passionum quod attinet, creditisne, vos illas melius moderari nòsse, quam noverunt Sancti illi, qui toto vitæ decursu orationibus & lachrimis, asperitatibus & pænitiæ vacarunt? Difficulus certe adduci possum, ut ego id credam: & tamen video, Sanctos hosce ad omnem peccati umbram trepidasse, ac ingenuè fassos esse, se sibi victoriam minimè spondere, neque aliud sibi consilium suppeteret, quàm fugam. Satis sit nobis testimonium D. Hieronymi, qui, cum à Vigilantio interrogaretur, cur salutis suæ adeò timeret, cumque posset in civitate, velut animal societatis amans, habitare, eremum potiùs & ferarum consortium eligeret? Audite, quid Sanctus timeat, quid responderit? *Te, inquit, videre, te audire, tuamque audaciam sufferere timeo; quod si hæc tibi vana timoris causa videatur, timeo tot alia pericula, quibus tu vivis involutus; timeo occasiones iræ; timeo otiosa colloquia; timeo avaritiam tenacem; timeo ambitionem superbam; timeo lascivos obitus: & quasi hæc omnia parùm forent, non erubuit addere, quæ ego non dicerem, nisi ex ipsius ore essent profecta: *Timeo, ne me capiat oculus**

lib. ad
versus
Vigilan-
tium.

meretricis, ut forma pulcherrima ad
illicitos ducat amplexus. Cúmque Vi-
gilantius instaret, hanc non esse victo-
riam gloriosam, sed turpem & igno-
miniosam fugam. Patientia! subjunxit
Hieronymus, non possum dissimula-
re meam fragilitatem, *Fateor imbecil-
litatem meam!* tantum mihi animi non
est, ut tuo exemplo cum tam potenti
inimico congrediar, quamvis enim
victor forte reverti possem, magis ta-
men metuo, ne victus succumbam:
Atque ideo fateor imbecillitatem meam:
fateor imbecillitatem meam, ne perdam
aliquando victoriam, cum in præliis
spiritualibus tutius semper sit fugere,
ne vincamur, quam superari, quia fu-
gere nolimus. Si ergo vel ipse Hiero-
nymus tam parùm sibi confidit inter
occasiones, non proximè, sed remotè
solum periculosas, qualis est, ex im-
provviso intueri mulierem formosam,
unde, quæso, tu tantam tibi promittis
securitatem inter pericula non remo-
ta, sed vicinissima? quale est, oculos
in aliena forma defigere, cum feminis
vanè conversari, & familiari cum illis
consuetudine uti? Tu verò, an risus
& blanditias illius non timeas, cujus
ille occursum formidavit? an forsan
pectus tibi magis liver ex ictibus fili-
cum, quam Hieronymo? an genæ
tue pluitibus ex abstinentia rugis con-
tractæ? an genua tua ex orationis affi-
ditate duriorem callum obdlexerunt?
an corpus voluntario rigore magis ex-
haustum? an oculi fletu turgentio-
res? num totidem vigilias agis, tót-
que laboriosas in Sacram Scripturam
commentationes, paraphrases & in-
terpetrationes summo studio con-
nâsti, ut D. Hieronymus? Eja, quæ
noctes gelido super pavimento egis,
quot cilicia attrivisti? quot oblitivi-
regrinationes? quot psalmos recitasti?
Et adhuc persuadere mihi cona-
te affectus tuos magis habere obli-
vitas, quam habuit Hieronymus.
Pace tuâ dixerò, non credo, non
do, quantumvis juratò id asseras.
cessse est ergo, ut & vos, quantum
robustos & fortes vos esse fingitis,
gam cum Hieronymo arripatis: *erunt*
vabuntur, qui fugerint, ait Esaias
& erunt in montibus, quasi columbæ
convallium, omnes trepidi. Columbæ
in montium jugis habitare assue-
runt, quod timeant, quàm
in terræ superficie morantur, ne
autem tantundem timendum in
celso, & in apice, ut ita dicam, va-
fectionis, quàm in infima ejus va-
Erunt in montibus, quasi columbæ
vallium, omnes trepidi. Unde, ut
dicitur, quòd *perfecta charitas*
mittit timorem, id ex mente D. Tho-
mæ non de timore culpæ, sed de
more pœnæ intelligendum est, qui
solam justi nec timent, nec curant
morem pœnæ, non timorem culpæ. Cha-
ritas timorem culpæ non solum
abjicit, sed auget, qui enim DEUS
amat unicè sollicitus est, ne eum pe-
dat. Ne verò mihi fortè objiciat
Divum Hieronymum ex animi puri-
lanimitate, nimisquæ peccatoris ang-
stias his timoribus indulgisse, certo
bis velim persuadeatis, me numerò
Sanctissimorum Virorum elevari
texere posse, qui suam inter peccato-

pericula fragilitatem ingenuè confessi sunt, eamque turpi non raro lapsu confirmarunt. Quis non totus exhorrescat, si meminerit, famosissimum quondam Anachoretam Jacobum, horridæ solitudinis veteranum incolam, fronte jam rugis exarata, & cano capite venerandum, occasione blandienti succubuisse, & post quinquaginta vitæ annos, inter summos rigores exactæ, infami se stupro polluisse, inde in homicidii scelus, ac demum in desperationis barathrum ruisse, æternum periturum, nisi misericors DEI manus prodigiosè illum sustinuisset? Haud absimili casu, D. Gregorio teste, corruit Victorinus Eremicola; ita Theophylus, ita Ptolomæus; ita Macarius Romanus, recensente Palladio, qui suo nos damno docuerunt, verum esse illud axioma: *Nemo repente fit optimus; fallere autem non raro illud alterum, Nemo repente fit pessimus*: exiguo enim opus est impulsu, ut in præceps abeamus. An etiamnum angusti vobis animi argumentum videtur ille timor, quem Hieronymus de se ipso confessus est, & non potius meretur dici iustissima sollicitudo, tot tantisque aliorum ruinis ionixa? cur ergo vos soli omni vos timore immunes jactatis? vos, inquam, bysso vestiti, fumantes odoribus, voluptatibus innutriti & inter delicias educati? an tantum vobis inter medias peccandi occasiones animi robur promittitis, quod Viri inter ferarum spelæa tabescentes promittere sibi non audebant? O fatuitatem! O superbiam! sapite, quæso, ex Sapientis oraculo: qui

R. P. Segneri Quadragesimale.

confidit in divitiis suis, corruet.

IV. Si ergo isti, tantâ meritorum copiâ instructi, eam sibi Gratia uberatam, quæ illos sat fortes & armatos redderet, promittere sibi ausi non sunt, quid de vobis dicam (ut alterum etiam temeritatis vestrae fundamentum subvertam) qui temere illam expectare præsumitis? Certissimum quidem est, DEUM nemini necessariam protectionem negare, considerandum tamen pariter est, DEUM non uti exquisitis & extraordinariis mediis, cum ordinaria ad finem sufficiunt. Universalis est hæc regula, in operibus naturæ non minus quàm gratiæ, atque ideo rectè observavit Tostatus, DEUM nunquam parare miracula minus necessaria: scilicet, ubi deficit humana potentia, ibi Divina incipit subvenire; c. 13. q. 108. *ideoque miracula solum sunt, quando non potest aliter humanitus provideri.* Quodsi veritatis hujus obvium specimen ex sacris literis desideratis, tres Magos Orientis attendite: stella illos ad Christum deduxit, sed ubi debitum Christo homagium præstiterunt, & reditum in terras suas parabant, evanuit stella, et si novum nunc, laboriosum & incognitum per solitudines iter ingressi sint, ac priori duce opus habere viderentur. Et cur hoc? ad Christum nemo mortalium deducere eos poterat, unde cælesti duce indigebant; iter vero in patriam, quantumvis sibi incognitum, aut pretio conductis viarum ductoribus, aut obviis interrogatis, aut præmissis exploratoribus, facile discere potuerunt. Ita Angelus Petro in carcere constitu-

C c

10

to catenas rupit & vincula, non tamen eum vestivit, cum propriis illud manibus facere non difficulter posset. Sic Angelus Pauli navim omnesque vectores inter procellas & tempestates servavit, non tamen suis illos manibus in littus exposuit, nam ad hoc ipsorummet industria sufficiebat. Parem ob causam, cum Christus Lazarum ad vitam prodigiosè revocaret, potuisset utique pari prodigio & facilitate sepulchralis lapidis molem à tumulo remove, sed id adstantium operà fieri voluit: *Tolite lapidem*; hoc enim vires eorum nequaquam excedebat. Atque hinc perspicuè liquet, minimè nobis singularia à DEO & insueta Gratia auxilia expectanda, cum ordinaria sufficiant. Ut ergo ad propositum revertamur, facillimum nobis est, fugere pericula, in quæ sponte nos ingerimus, & sic cum communibus gratia auxiliis à lapsu immunes nos servare: *Qui cavet la-*

Io. 11.

39.

Prov.

11.15.

cum longè facilius esset, eas non di, & non arderet. O præsumptio, fallámque fiduciam! non me quæ latet, tergeminos quondam Hebræos juvenes in rogis Babylonicius immes servatos, non tetigit eos omnia neque contristavit; scio, Moyses vulum ex Nili fluctibus feliciter tásse; novi, Daniele inter famelicos innoxie vixisse; non pro, Jonam intra horrida balneum mansisse indemnem, & quod minoris prodigii est, integram Noë familiam in Arca, veli in canionibus leonum, aprorum, luporum, pantherarum, tigris & leopardorum, que ullo detrimento servatam esse nunquid videtis, neminem enim omnium ultro se hisce periculis cisse? saluberrimo vestro documento neminem speciale sibi auxilium promittere posse aut debere, qui voluntate & petulantia peccatorum oculis committit. Quis ergo sperare meriti potest? qui non nisi ex merito sui ratione, obedientia præcepto lege charitatis, aliave urgente necessitate id facit: *Angelis suis DEUS dicit de se, ut custodiant te in omni viis tuis.* Audistis? ubi operam, auxilium sperare conveniat? in periculis? minimè profectò, sed in viis & quidem in viis tuis, quas que impudenter necesse est: qui se rupibus ac precipitiis credit, certè se ruinæ committit: *Spes ejus frustrabitur eum*, ait Dominus ipse ab Jobum; *videntibus cunctis superabitur.* Opportunè hic mihimet notatu dignum discrimen, quod Juditham inter & Dinam, Patri-

Jacobi filiam adverte: notum vobis est, Juditham, cum Assyriorum castra, & superbum Holofernis tentorium ingressa est, multis ibi diebus inter petulantissimos milites commorata, nunc colloquentem exploratoribus, nunc aulicis & purpuratis, nunc cum ipsis Principibus conversatam, pretioso vestium apparatu ornata, sandaliorum, annulorum, armillarum, ac gemmarum splendore formosam, odorum fragrantia fumantem, omnique muliebri elegantia admirandam: nihil horum habebat Dina, sed in fratrum suorum consortio ad confinia Civitatis Salem appulerat, ubi explicatis tentoriis stationem in planitie, paulo ante coempta, fixerunt. Improvida virguncula, ut tempus falleret, & innocenti curiositati nonnihil indulgeret, egressa est tantisper è papilionibus suis, ut *videret mulieres regionis illius*, forsitan ut exquisitam vestitus diversitatem, elegantiam morum, ac pompam earum observaret. Verum enimvero vix columba hæc innocens nidum deseruit, cum in rapacis accipitris unguis, Regionis nimirum illius Principem juvenem incidit; cumque Juditha casta & illæsa domum reversa esset, Dinæ non licuit, in tentorium, quod deseruerat, virgini reverti. Qui obsecro, contigit, ut ista periculo longè minori, ruinâ irreparabili succumberet, dum altera inter gravissima pudicitia pericula secunda maneret? Juditha integro se armatorum exercitui immiscuit; Dina vix è tentorio egressa est: Juditha cum viris conversata est; Dina peregrinas mulieres videre deside-

ravit: Juditha & videri volebat, & amari; Dina nil simile cogitabat: Juditha profano vestitu superbiebat; Dina consuetis vestibus induebatur: Juditha ex composito moras nexuit; Dina timidè ac modicè solum excurabat. Et tamen infelix Dina turpiter cecedit, dum Juditha gloriosè triumphavit: quam, quæso, ob causam? nisi quod Juditha Divino instinctu agitata, & sancto fine id fecerit, *Non ex libidine, sed ex virtute*: Dina verò voluntate propriâ & muliebri curiositate stimolata, *ut videret mulieres regionis illius*. Hic nimirum DEI genius est, Auditores, ut longè majori illum curâ protegat, qui similibus periculis DEI causâ se exponit, quàm qui propriâ libidine easdem ultrò accersit. An non ille Saram, etiam intra Pharaonis, qui eam rapuerat, unguis illibatam; an non Rebeccam in domo Abimelechi, qui eam exarserat, securam; Josephum inter Dominæ blanditias constantem; Susannam intra senum insidiantium assultus intemeratam servavit? Verum hi omnes, aut Divino jussu periculis se objecere, ut Sara & Rebecca, aut saltem non propriâ voluntate, ut Josephus & Susanna. E contrario David, cum animi gratiâ è fenestrarum projecturâ Bethsabeæ pulchritudinem arbitraretur, à DEO derelictus, non tantum cecedit, sed in abyssum nefandi adulterii, & injustissimi homicidii præcipitatus est. Hinc discite, Auditores, Deum vobis quoque in inevitabili peccati occasione non defuturum; si verò, velut per lusum & jocum ultrò vos ingesseritis, timete; ingentis

Ecl.
11. 13.

enim tunc arrogantia est, à DEO
auxilium vel petere vel sperare. *Quis
miseretur incantatori à serpente per-
cusso?* dicebat Ecclesiasticus. *Quis mi-
seretur incantatori à serpente percusso?*
quasi diceret, si hortulanus, petegri-
nus, aut pastorculus quidam morfu
viperae intra carecta dolose delitescen-
tis fauciatur, quivis merito illi compa-
ritur, & in subsidium accurrit, si au-
tem circumforaneus vel agryta, qui in
publico foro gesticulabundus viperam
tractat, ei blanditur, ori temerarie ad-
moveret, & basium figit, si, inquam,
in sperato morfu feriat, quivis exclam-
at, O factum bene! sibi imputet!
peccandi occasionem viperam esse
cogitate, neque parem à DEO openi
expectate, si vipera ista inopinato in
vos irruat, & cum vos ipsi viperam pe-
tulanter irritatis. Necdum tamen,
quae vestri a est caecitas, veritati tam per-
spicuae subscribitis, sique conscientiae
arbitrè in sacro tribunali noxarum vos
bis veniam, nisi remotà prius proximam
peccandi occasione, deneget, illico
eum velut rigidum, indiscretum nimi-
umque dissidentem arguitis. Quis
autem vobis confidat, cum certus sit,
DEUM in tali articulo vos minimè
protectorum? sed mentem, quæso,
ad aliud documentum, auditu dignis-
simum, advertite.

V. Si sacras paginas consulimus,
deprehendimus, DEUM, quoties a-
liquid prohibet, prohibere unà omne
illud, quod vel levem transgressionis
occasionem præbere potest. Ita, cum
primis Parentibus usum arboris vitæ
interdiceret, tactum etiam illius inter-

dixit: *Præcepit, ne tangeremus.* Non
ter egit cum Israëlitis; cum enim ce-
cepisset, ne ulli simulacro Latine
tum deferrent, prohibuit etiam, ce-
lum ejusmodi domi- (ux: retinere
cum prohiberet in paschate usum
nis fermentati, jussit illum unitati
domibus ejici; cum prohiberet
juga montis Sinai conscenderent,
tuit ne monti appropinquarent,
Nazarenis usu vini interdiceret,
ut ne uvam, seu recentem seu ex-
tam, vel primoribus labris degre-
rent, ne fructus dulcedine inescer-
liquoris quoque suavitate ad-
rent. Idipsum majori adhuc solen-
dine in lege nova promovit: ceteri
Chriostomus docet, Christum in
Evangelii legibus in nihil aliud
incubuisse, quam ut occasiones
earet, quæ hominem ad infringenda
DEI mandata inducunt. Exemplum
demonstremus: prohibet Decalogus
homicidium: *Non occides.* Verum
cum homines frequenter verbis
mordacibus irritent, & facile à ver-
ad verbera, & à verberibus ad ip-
necem descendant, dixit Christus
Audistis, quia dictum est antiquis,
*occides; ego autem dico vobis, quod
nis, qui dixerit fratri suo Raca, &
eris iudicio.* Hem! ut homicidium
lat etiam occasiones amputat ver-
rum mordacium. Lex antiqua
dixit perjurium: *Non pejerabis.* Verum
cum hominibus in more positum
verbis exaggerantibus uti, nil prohi-
est, quam ut ab his ad juramenta
istis in perjuria prolabantur: legem
go istam novo munimento

Christus, audistis, quia dictum est antiquis; non pejerabis, Ego autem dico vobis, non jurare omnino; sit autem sermo vester, Est, Est, non, non. Ecce, ut perjuria tollat, etiam juramenta non necessaria, & superflua aures verat. In lege antiqua prohibetur adulterium: non machaberis. Sed, cum humana fragilitas formæ pulchritudine capiatur, sitque difficillimum, oculorum obtutus ita moderari, ne ab his ad prava desideria, à defideriis ad lasciva opera perveniatur; etiam huic præcepto stabile fulcrum Christus apposuit: audistis, quia dictum est antiquis non machaberis; ego autem dico vobis, quod omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam machatus est eam in corde suo. Ecce ad impediendum adulterium etiam lascivorum obrutuum occasionem amputat, atque adeo totum Christi Evangelium eò præcipue collimat, ut proxima peccandi pericula à fidelibus avertat: ad quod fortassis magnus Propheta Isaias alludit, dum Christum insolito proterus titulo fabricatorem sepium appellandum prædixit: vocaberis edificator sepium. Ex his omnibus manifestè patet, DEUM in periculis voluntariè quæsitis nolle suam nobis mapam porrigere: ut quid enim tantâ sollicitudine, tot legibus & præceptis ad periculorum fugam invitamur, si DEUS insolitis nos auxiliis protegere, & extraordinariis gratiæ præstidiis munire statuit? cur nos inutiliter torquet, & à præcipitiis absterret? possit utique ad extremam usque crepidinem nos per-

ducere, & prompto subinde auxilio ruinam amoliri: possit effrænatis oculis omnem pro libitu licentiam, plenamque loquendi, exaggerandi, & mordendi libertatem indulgere, & tamen nos continere, ne in lascivias, perjuria, & homicidia laberemur: cum ergo severis omnino legibus hæc omnia caverit, manifestum est, DEO minimè placere, ut Divinæ gratiæ fiducia peccandi periculis nos exponamus. Si ergo ita se res habet, quid ultra requiritis? an necdum videtis, quod, nisi sollicitè cordis vestri atrium custodiatis, indubiè sitis perituri? videtis enimverò, nec virtuti vestræ, quæ vos fortes facit, nec Divinæ gratiæ, quæ reddit armatos, vos satitudo inniti posse; aliorum insuper exempla trepidare vos docent, & aliena damna ac ruinae merito vos cautos efficiunt: quid ergo adhuc expectatis? Nimiùm præceptum est, qui transire consenderit, ubi conspexerit, alium cecidisse, ut ait Augustinus: nimiùm certe audax est viator: ille, qui vadum torrentis tentat, cum videat eos, qui præcesserant, undarum vorticibus haultos: temerarius nimis est peregrinus, qui nocte intempestâ densæ se silvæ committit, in qua paulò antè, qui transierant, in latronum manus inciderunt. Claudite ergo tandem & abjicite libros obscænos, qui adeo vos delectant, volumina infida & toxica plena; fugite confortia propudiosa; valedicite lusu periculosi; coërcete impuri amoris praxes, sique vobis salus vestra cordi est, expellite è penatibus vestris pe-

tram illam scandali, ad quam toties impegistis. Ut quid obtruditis mihi, nullum porro periculum superesse? ut quid sponderis, vos fore cautos, constantes, & sine DEI offensa huic vel illi personæ conversaturos? Ego autem contrarium ingemino, *ejice, ejice!* Hoc enim id unum est, quod DEUS à vobis expetit: quisquis Idololatriam serio damnat, & Idolum rejiciat necesse est; nunquid documenti hujus neglectus misero Salomoni, ut plurimi sentiunt, æternæ damnationis causa fuit? Idolomania vestra jam patet: ô quoties enim ca-
Abulen-
sis in l. 2.
Reg. c. 7.
9. 3.
 ducæ cujusdam formæ, & vultus adoratores fuistis? nunquid Divinam & cælestem, blasphemo illam titulo sæpè compellastis? nunquid tergum Christo vertistis, ut Idolo possetis adherere? Ejicite ergo, ejicite, & *auferite offendicula!* quin omnem quoque memoriam, vellem, si quæ superest, aboleretis. Respicite nonnihil picturas lascivas, quæ è conclavium vestrorum parietibus pendent, cum summo tot Cælitum, & Ipsius quoque Virginis Deiparæ, quibus locus ibi nullus est, despectu: simulacra illa impuritatis, & impudentiæ sigilla, quid representant? vah Idololatria! Idololatria! ejicite, ejicite hæc idola, ne ea Christus in mortis articulo domi vestræ inveniat; hoc certè propitium à vobis Numen avertat! in summo enim discrimine salus vestra versaretur, si cum Salomone hæc inter idola mors vos occuparet. Facite ergo, quod jubeo, imò quod DEUS disertis verbis imperat: *idola*

*conminuite, diffringite statua, imburite sculptilia, disperdite nomina eorum de locis vestris. Abjicite figuram funestas, quæ damnationem vobis parient; disperdite illas, & dissipate, ut si laudem mereri vultis, flammis comburite; ut: que olim Philophorum celeberrimus Crates, dum divitias suas mare demersit, clamavit identidem *mergo vos, ne mergar à vobis: mergo vos, ne mergar à vobis!* Ita vos, ubi Vulcano impia hæc ipsa consecraveritis, dicite magnum abhærentes! *uro vos, ne urar à vobis: uro vos, ne urar à vobis.* Hoc mihi denuncietis, palàm vobis denuntio, si hæc ac simulatam esse conversionem vestram; cogimini enim vel invitati facere neminem è corde suo arcere peccatum posse, qui patentem ipsi portam, atrium aperuerit.*

PARS ALTERA.

VI. **S**ed quid ego tamdiu laboro, ut demonstrem, quam difficile sit, propinquas inter occasiones non secus ac lubrica in glacie non bi. O me fatuum! quod tam tam malè collocarim: manifesta quidem est hæc veritas, atque omni experientia patet; interea tamen nemo moveri se patitur, hæcque occasiones nemo fugit. Nempe plerumque hominum tacitum ad peccatum exitum nutriunt; Potissima pars mortalium flammis effrenis concupiscentiæ suæ in sinu fovet, atque occidit: solum diverticula captat, quæ occasiones alicujus delectationis pabulum præ-

bent: currunt ad choreas, symposia, ac frequentes hominum cætus, & quamvis ibi Veneres, vanique amores apertè non dominantur, gaudent saltem personati Cupidinis lufibus & præfentiâ. Unde si quos videritis, ad talia loca frequenter divertere, cujuscunque demum sint conditionis aut gradus, sine omni temeritate & injuria sentite ac dicite, eos peccare, si non ipso facto, certè illicitis desideris, lascivis aspectibus, libidinoso risu & nutibus. *Omnes adulterio incallescunt, quasi clibanus, accensus à coquente*, ait Oseas: furno ardenti similes sunt, cujus flamma se non prodiit, quia clausa est; tolle obicem, & videbis illam plurimis cubitis flammæ instar Babilonicæ erumpere, ac dirè grassati: *incendit, quos reperit*. Erunt fortassis vestrum nonnulli, qui insolitum hunc ac durum loquendi modum obstupescant? sed ignosce, ô dilecta Civitas! tuum enim periculum sic me loqui cogit. Fierine potest, ut non erubescas, quòd tu quoque à recti tramite, & famâ virtutis ad effrænam vitæ morumque licentiam sensim deflectas? Tu enim verò es urbs illa, quæ aliis exemplo gravitatis, vitæ modestiâ, sapientiâ, & verecundiâ prælucebas; cur ergo libertati fræna laxasti? ignosce amicæ loquentis libertati! anni certè complures sunt, cum illa & publicè, & privatim non modicè dominatur, & nisi retrahis habenas, quid fiet tandem? *Quomodo facta est meretrix*, dicendum brevi erit de te cum Isaia, *quomodo facta est meretrix!* & quæ

tandem civitas? illa, illa civitas *fidelis*, illa, *civitas Iudicii!* ad vitam enim propudiosam regia via est, morum vitæque libertas. Lybia præ cæteris orbis partibus, sæcunda monstrorum parens dicitur; sed dubito, an omnibus hujus rei causa perspecta sit: dicam ego. Terra illa siccissima est, & aridissima ob pluviarum defectum: itaque feræ urgente siti ad eandem fluminis ripam magno numero congregantur, cumque animalia sexu ac specie diversa conveniant, vagâ ac promiscuâ libidine copulantur, illâsque oras portentosis partibus implent. O quàm tremendum, ne nostra quoque patria paulatim in Lybiam degeneret, ac monstra parturiant, cum videam, personas sexu & conditione diversas, in conviviis & in theatris, in lusu & deambulationibus nimiam omnino libertate congregari: atque utinam non jam enata sint portentosa similia; nec enim carnis & sensuum peccata amplius æstimantur: pro levitatibus dumtaxat, pro peccatilis, & ad summum pro humana quadam infirmitate habentur, quæ homini æquè connaturalis sit, quàm febris leoni.

VII. O Quoties hæc, aut non ab similia verba non paucis excidunt? Ecquod tandem grande malum est, sensus fragilitas? quòd blasphemiar, perjurii, furta & odia, peccata gravissima sunt, id enim verò novimus; sed quid tandem est sensuum fragilitas? quid est? inquiunt. Vos ego appello, mentes Angelicæ! vos edicite, quantum mali sit, quod tan-

ta pars hominum contemnit! nunquid enim vos estis, qui cœlorum cataractas aperuistis, quando immensum aquarum diluuium tellurem inundavit? & cur, obsecro, tantam stragem fecistis? an non in illius flagitii vindictam, quod hodie usque adeo contemnitur? Certum est, Auditores, dum mundus cataclysmo castigatus est, plurima scelera haud defuisse: grassabantur tunc furta & odia, perjurya & blasphemix, quin, ut Divus Thomas observavit, excepta Idolomania, flagitiorum omnium turba dominabatur. Nihilominus, ut nos Divina docent oracula, sola & unica diluuii causa fuerunt peccata carnis: *quia omnis caro corruerat viam suam.*

Gen. 6. 12. Tanta nimirum aquarum inundatio mundo superfusa est, ut sordes libidinum, & luxuriæ mephitim purgaret, & eluceret: & vos etiamnum dubitatis, quid tandem mali sit carnis & sensuum fragilitas? Circuite, si lubet, & infinita cadavera numerate, quæ immenso mari supernatabant; colligite illa in unum cumulum, cumque integros & altissimos cadaverum montes non sine horrore videbitis, eja dicite exiguum esse scelus, in quod DEUS adeo inclementer animadvertit? vos quidem vitium hoc contemnitis, quia vulgare est; ego autem vobis ingemino, vel hanc ipsam ob causam illud esse maximè timendum, quòd luis instar contagiosæ totum mundum infecerit: dum intra paucorum numerum lascivia se continebat, non erat pericu-

lum diluuii; cum verò toto pælo orbe grassaretur, prodigiosa illa pæna illi incubuit. Sed quid ago de vobis? eccur præsentibus hæc cogitatis? quasi verò vos luto isthoc lutu effestis? veniam mihi, queso, indulgere; novi enim, illos, qui plerumque indigerent, sacros sermones rissimè frequentare. Scitis ergo, quid faciam? ago nempe more dolentium, qui, cum doloris ac molestiæ sources absunt, coram quovis dolentium lamenta sua effundunt, & exorant. Cæterum, ut ad primum sermonis scopum revertar, minime venit, ut in peccati periculis homines sibi confidant, seque satis formidabiles credant; necesse enim est, tales vel amare ruinam, vel sperare salutem, dicendo, quid tandem mali est? non estis ergo scire, quid tandem mali sit carnis fragilitas? Dicam, quod sentio: peccata carnis sunt illud malum, quod excelsam humani ingenii nobilitatem maximè deprimit, & in nihilum reddit; est illud malum, quod mentem obfuscat, intellectum facit phantasiæ offendit, hominem a bestia ac bestiis simillimum reddit, & a nobis omnibus, temporis minime fortunarum, famæ, honoris, & valetudinis, sapientiæ, & libertatis spoliat. Verbo, est illud malum, quod hominem privat seipso, & sensum humanitatis adimit, & damnationis reum facit: non dicitur pro carnis, ait Ecclesiasticus, non despicas animam tuam in ullo: non dicitur das se. Ecce, non dicit, Tu

ne perdas Te. Caveat ergo sibi, quisquis in profundam libidinis sentinam incidit; hoc enim maximum est supplicii genus, quod homini à DEO irato infligi potest: cui iratus est Dominus, incidet in eam. Quis ergo vestrum serium desiderium profitetur, ne in hoc præcipitium ruat? illi, illi duntaxat, qui periculum fugiunt, neque identidem ad fossæ marginem jocantur.

SERMO DECIMUS SEPTIMUS.

DIE LUNÆ POST TERTIAM DOMINICAM.

Et surrexerunt, & eiecerunt eum extra Civitatem, & duxerunt illum usque ad supercilium montis super quem Civitas eorum erat edificata, ut præcipitarent eum. Luc. 4.

I. Eniat, veniat quantocyus in iudicium ingratitude humana; ego enim hodie diem illi dico, & vadimonium denuntio: compareat in vestro conspectu, respondeat, causamque suam, si potest, defendat. Summam querelæ in compendio trado: hodie novo & hactenus insolito exemplo gentem aliquam reperire est, quæ impias in Christum manus injicere, furiosè illum aggredi, ac velut captivum in altissimi montis verticem raptare est ausa, ut Eum inde in præcept agat. Sed cohibete malè sanum furorem! nunquid enim is est Salvator, tot sæculis suspiratus, tot precibus sollicitatus, totque importunis supplicum votis è Cælo in terras attractus? Hic enim verò est ipsissimus, quem, ubi mundus obtinuit, tam indignis habere modis non erubescit! Equissimam profectò causam habuistis, O Cæli, ut in eo concedendo difficiles ac propè inexorabiles essetis: ut quid dedistis illum, si perspecta vobis fuit inhumana barbaries, quæ erat excipiendus? sed eja, morti tradatur innocens victima, quia ejus sanguinem adeo fitit humana crudelitas, utque quantocyus è mediò tollatur, statuatur in vertice montis, & in præcept agatur. Verùm quinam tandem sunt, qui violentas Christo manus injicere ausi sunt? videamus, de qua natione, de qua civitate, ac domo.

R. P. Segneri Quadragesimale. D d rectius